

Enheten för lantbruksfrågor
Anders Larsson

n.registrator@regeringskansliet.se

Svar på remiss slutbetänkanden av konkurrenskraftsutredningen, SOU 2015:15 Attraktiv, innovativ och hållbar – strategi för en konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsnäring.

Länsstyrelsen i Stockholms län lämnar följande svar på remissen.

Företagande

3.3 Kapitalförsörjning och investeringar

Länsstyrelsen anser kunskapen för byggnation inom jordbruks- och trädgårdsnäringen bör ligga på att skapa förutsättningar för ett kostnadseffektivt byggande. Detta ger också underlag för vidare kompetensutveckling inom jordbruk- och trädgårdsnäringen.

3.4 Riskhantering

Länsstyrelsen ställer sig bakom förslaget om ökade utbildningsinsatser inom marknads- och prisrisker via landsbygdsprogrammet.

3.5 Ägarbyte och delat ägande

Länsstyrelsen ställer sig bakom förslaget att titta på modeller för olika former av ägarbyten samt vinstdelning mellan fastighetsägare och driftsansvariga.

3,6 Jordförvärvslagen

Länsstyrelsen ställer sig bakom förslaget om att jordförvärvslagen förändras så att aktiebolag lättare kan förvärva jordbruksmark men vill påvisa att marknaden för jordbruksfastigheter skiljer sig i landet. I storstadsnära områden finns en risk att aktiva lantbrukare har svårt att konkurrera och möjliggöra ett förvärv. Det krävs lagstiftning så inte aktiva lantbrukare konkurreras ut.

3,7 Arrendelagstiftningen

Länsstyrelsen ställer sig bakom frågan om förändrat besittningsskydd för arrendatorer men inte att full avtalsfrihet ska gälla för arrendeavgiften utan i stället en schablonmodell som förhandlats fram.

Regler och villkor

4.3 Djurskydd

Länsstyrelsen i Stockholm ger följande kommentarer kring utredningens förslag (enligt numrering i remissen):

1. Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att regeringen driver på för skärpt EU-lagstiftning på djurskyddsområdet. Utvecklingen av EU-lagstiftningen har inte gått framåt som planerat. Fortfarande saknas lagstiftning för flera djurslag och flera länder har ännu inte implementerat gällande direktiv. Ett arbete med unionsgemensam lagstiftning behöver dels resultera i en lagstiftning med en miniminivå som är acceptabel med svenska mått och dels att implementering sker i alla länder och att det får konsekvenser om så

REMISS

Datum
2015-06-16Beteckning
101-10988-2015

- inte sker. I annat fall gynnar inte en EU-gemensam lagstiftning konkurrenskraften.
2. Länsstyrelsen tillstyrker i dagsläget inte förslaget att ökad målstyrning, minskad detaljeringsgrad och ökad flexibilitet bör präglade djurskyddslagstiftningen. Länsstyrelsen anser att en ökad målstyrning och lägre detaljeringsgrad i lagstiftningen lägger större ansvar både på lantbrukaren och på kontrollmyndigheten. För lantbrukaren blir det svårare att utföra egenkontroll av sin verksamhet för att känna sig trygg med att lagstiftningen uppfylls. Från kontrollmyndighetens sida ökar risken för olika bedömningar och rättssäkerheten försämras. En minskad detaljeringsgrad ställer ännu högre krav på tydliga vägledningar och riktlinjer från centralt håll. Länsstyrelsen anser att både djur, lantbrukare och kontrollmyndighet gynnas av en lagstiftning som är tydlig och förutsägbar där så lite utrymme som möjligt lämnas åt tolkningar. Om man i framtiden hittar mätbara parametrar för välbefinnande hos djur kan en lagstiftning med ökad målstyrning och minskad detaljeringsgrad vara lämplig. Länsstyrelsen ser gärna att djurskyddslagstiftningen har optimala mått istället för minimimått, som t.ex. Danmark har. En översyn av lagstiftningen har nyligen skett och att genomföra en ny utredning med stärkt konkurrenskraft i fokus går inte hand i hand med förslaget om vetenskapligt råd enligt punkt 3 och djurskyddsutredningen (SOU 2011:75). Angående förprovning och beteskrav kommenteras detta även vidare under punkt 5.
 3. Länsstyrelsen tillstyrker delvis förslaget om vetenskapligt råd som presenterades i Djurskyddslagsutredningen (SOU 2011:75). Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att inrätta ett vetenskapligt råd som knyts till lagstiftningsarbetet. Länsstyrelsen vill dock poängtera att detta råd, i enlighet med vad som framgår av djurskyddsutredningen, ska använda vetenskap och beprövad erfarenhet i arbetet med föreskriftsarbetet. De vetenskapliga avvägningarna ska göras först, innan ekonomiska och politiska avvägningar görs.
 4. Länsstyrelsen tillstyrker delvis förslaget att Jordbruksverket och länsstyrelserna fortsätter arbetet med att öka samordningen av djurskyddskontrollerna för att lika fall ska bedömas på samma sätt. Att fortsätta arbetet med likriktning och rättsäkerhet är av yttersta vikt och det är viktigt att resurser avsetts till detta. I dagsläget har Jordbruksverket inte haft resurser att uppdatera vägledningar i önskad utsträckning. Därtill har en tendens till mindre vägledning från centralt håll noterats, då länsstyrelserna ges tolkningsföreträde. Länsstyrelsen tillstyrker endast delvis förslaget då utredaren i punkten tagit för givet att lagstiftningen ska bli mer målstyrd, något som Länsstyrelsen inte står bakom enligt motivering under punkt 2.
 5. Länsstyrelsen tillstyrker inte förslaget att ett uppdrag ges till Jordbruksverket om att utreda möjligheterna och konsekvenserna av att ta bort det obligatoriska kravet för förprovning. Förprovning ger lantbrukaren möjlighet att få den tilltänkta byggnationen granskad kostnadsfritt. I majoriteten av de förprovningar Länsstyrelsen

REMISS

Datum
2015-06-16Beteckning
101-10988-2015

hanterar behöver en viss revidering av den ursprungliga ansökan ske innan den kan godkännas. Detta gör att lantbrukaren undviker att göra kostsamma investeringar i en byggnad som sedan måste åtgärdas för att uppfylla gällande regelverk. Dessutom har Länsstyrelsen en effektiv och snabb handläggning av förprövningsärenden och ansökningsförfarandet är enkelt. I djurskyddsutredningen framfördes att förprövning behövs för att förebygga djurskyddsproblem. Förprövningen uttrycktes även vara en "garant" för företagarens investeringar i stall. Fördelen med ett helhetsperspektiv framfördes som viktigt för att skapa ett gott djurskydd och en god djurhälsa. Utredaren föreslog att förprövningsförfarandet skulle utökas till att även omfatta möjligheten att släppa ut djuren på bete. Det framfördes att betesdrift är viktigt såväl ur djurskydds-, djurhälso- som smittskyddssynpunkt. I betänkandet "Folkhälsa – Djurhälsa. Ny ansvarsfördelning mellan stat och näring" (SOU 2010:106) och även i djurskyddsutredningen tas frågan upp om att även inkludera biosäkerhetsaspekten i förprövningen. En utökad förprövning skulle enligt Länsstyrelsen snarare gynna lantbrukaren än försämra konkurrenskraften. Därför ser Länsstyrelsen inte anledning att tillföra medel till Jordbruksverket för en sådan utredning, utan medlen bör i första hand läggas på utvecklingen av samordningen av djurskyddskontrollen enligt punkt 4.

Övriga kommentarer kring avsnitt 4.3

Länsstyrelsen har i remiss om reglering i djurskyddsförordningen beträffande frivilliga kontrollprogram för djuromsorg (L2013/2984) inte tagit ställning till om omsorgsprogram bör finnas eller inte även om det är en principiellt viktig fråga som rymmer många olika aspekter. Länsstyrelsen framförde dock att om det blir en regeländring behöver det vara tydligt att rapporter från branschkontrollanternas besök samt dispensbeslut skickas till länsstyrelserna. Vidare framfördes vikten av att godkännande av kontrollprogram ska innebära en högre djurskyddsnivå än den miniminivå som djurskyddslagstiftningen innebär. Ett kontrollprogram kan inte bli ett substitut för djurskyddskontroll men skulle t.ex. kunna påverka riskbedömningen så att anslutna objekt för lägre kontrollfrekvens. När kontrollprogram skulle utredas i uppdraget 2007 var villkoret att det skulle innebära ett bibehållet eller förbättrat djurskydd. Sverige har en förebyggande lagstiftning som fastställer en miniminivå, sen är det valfritt att välja en högre nivå för sin djurhållning.

Länsstyrelsen anser inte att stärkt konkurrenskraft behöver innebära en lägre djurskyddsnivå. Sveriges konsumenter har blivit mer medvetna och gör fler aktiva val vilket bland annat speglas i ökad försäljning av ekologiska produkter. Även handlare väljer att utesluta kött från vissa länder. Länsstyrelsen anser att det ska läggas mer resurser kring utredning om märkning av varor, så att medvetna konsumenter får den information de behöver för att göra aktiva val. Detta skulle gynna konkurrenskraften för svenska lantbrukare.

REMISS

Datum
2015-06-16

Beteckning
101-10988-2015

4.4 Växtskydd (numrering enligt remissen)

1. Länsstyrelsen ställer sig bakom att Kemikalieinspektionen får i uppdrag att till regeringen redovisa hur handläggningen av ärenden om godkännande av växtskyddsmedel kan förenklas. Det tar i dagsläget orimligt lång tid att få ett preparatgodkännande för kemikalier till jordbruk och trädgårdsnäringen.
2. Länsstyrelsen ställer sig bakom förslaget att regeringen uppmanar EU-kommissionen att genomföra en granskning av tillämpning av förordningar rörande hur systemet med ömsesidigt erkännande fungerar i EU:s olika zoner. Annan lagstiftning som berörs bör också ses över hur tillämpningen sker exempelvis inom områdena hantering, skydd för miljö och vatten, integrerad produktion.
3. Länsstyrelsen stödjer att Sverige ska använda de möjligheter till förenklingar som ömsesidigt erkännande innebär.
4. Länsstyrelsen stödjer att insatserna och finansieringen fortsätter för växtskyddsmedel för grödor som odlas i begränsad omfattning.
5. Länsstyrelsen anser att satsningar inklusive finansiering på forskning, utveckling och innovation för ett hållbart växtskydd utökas. Det också viktigt att man verkar för att implementera kunskapen i verksamheten så producenterna får del.

4.5 Tillståndsprövning av jordbruksverksamhet

Utredning föreslår att en ny vägledning för handläggning av tillstånd och anmälan av verksamheter med animalieproduktion. Länsstyrelsen konstaterar att det i dagsläget berör väldigt få anläggningar < 300 st i hela landet. Vid en översyn av vägledningen bör man titta på hur andra liknande processer hanteras inom andra verksamheter.

Bättre marknadsmöjligheter

5.4 Marknadsmakt inom livsmedelkedjan

Länsstyrelsen ställer sig bakom förslaget om att Konkurrensverket ges i uppdrag att analysera marknadskoncentrationen inom livsmedelkedjan.

5.5 Länsstyrelsen stödjer förslaget om att uppdrag ges till Livsmedelsverket och Jordbruksverket om att sammanställa och tillgängliggöra fakta om säkra livsmedel och svensk livsmedelproduktion. Detta bör sedan beaktas vid offentliga upphandlingar rörande livsmedel.

Kunskap och innovation

6.1.1 Offentlig finansierad behovsdriven forskning

Länsstyrelsen ställer sig bakom bedömningen att behovsdriven forskning kan stärka konkurrenskraften och bör ges högre prioritet. Det bästa vore om forskningen både är behovsstyrd och leder till ökad kunskap generellt inom ett område. Det behöver och bör inte finnas en motsättning mellan dessa båda. Därmed är det också tveksamt om förslaget att Formas ska redovisa vilken andel av forskningen som är behovsstyrd leder till mer relevant forskning. Det är viktigt att forskningen är såväl behovsstyrd som innovativ, vilket är en stor utmaning idag.

REMISS

Datum
2015-06-16

Beteckning
101-10988-2015

6.1.2 Branschens medverkan och beställarrollen

Länsstyrelsen ställer sig bakom förslaget att SLU ska redovisa omfattning och effekt av samverkansinsatser. För att få relevant forskning och snabb implementering av forskningsresultat är det av betydelse att näringen i form av både enskilda företag, organisationer och branscher på olika sätt deltar i såväl problemformulering, genomförande och utvärdering. För att detta ska komma till stånd krävs troligen skarpare förslag än vad utredningen föreslår. Strategiska innovationsområden kan vara ett sätt.

6.1.5 OECD-utvärdering

Länsstyrelsen ställer sig bakom förslaget om en OECD-utvärdering av det kunskaps- och innovationssystemet inom jord- och trädgårdsbruk.

6.3 Rådgivning

Länsstyrelsen håller med om bedömningen att rådgivningen är en viktig brobyggare mellan forskning och praktik och att trainee-program är bra för att säkra tillgången på kompetenta rådgivare. Det är emellertid viktigt att se rådgivningen inte bara som en förmedlare av information från forskningen till praktiken men också en viktig förmedlare av behov från näringen till akademien. Därmed har rådgivningen en viktig roll i en ökad samverkan enligt ovan. För att rådgivarna ska kunna ta plats som rådgivare i strategiska frågor inom sakkunskap och företagande behövs ofta långsiktiga och kontinuerliga relationer mellan företagare och rådgivare kombinerat med mer specialiserade korta rådgivningsinsatser, något som Länsstyrelsen uppfattat i dialogen med livsmedelsföretagare.

Länsstyrelsen ställer sig bakom förslaget om uppdrag till SLU att analysera och lämna förslag till hur kompetensförsörjningen för primärproduktionen kan stärkas, samt att förbättra möjligheterna till yrkeshögskolan.

Länsstyrelsen anser att nationell samordning av kompetensutveckling inom Landsbygdsprogrammet kan gälla metodikfrågor (mobilisering och genomförande) samt pooling av medel inom vissa områden.

Tillägg i denna skrivning

6.4.4

Länsstyrelsen anser inte att medlen till kompetensutveckling i högre grad än tidigare ska administreras av Jordbruksverket. Förutsättningarna för företagarna inom jordbruk- och trädgårdsnäringen skiljer sig åt inom landet. Länsstyrelsens lokalkännedom samt närhet till företagare och övriga aktörer gör att det är lätt att bedöma målgruppens behov. Därför finns stora fördelar att kompetensutvecklingen administreras regionalt. Länsstyrelsen har, tillsammans med de andra regionala aktörerna i länen, byggt upp ett värdefullt förtroende hos målgruppen. Lantbrukare vet att de erbjuds bra kompetensutveckling där de nationella målen är anpassade till de lokala förutsättningarna.

Många av de konsulter och rådgivare som anlitas inom kompetensutvecklingen har spetskompetens inom ett smalare område och jobbar över stora delar av landet. I samarbetet med dem har Länsstyrelsen en viktig roll att fylla med vår kännedom om länet. Till exempel med att planera aktiviteten rätt i tid i

REMISS

Datum
2015-06-16

Beteckning
101-10988-2015

förhållande till vad som redan är på gång i länet, boka de bästa lokalerna utifrån målgruppens behov samt i arbetet med att nå ut till målgruppen via våra väl utarbetade kanaler såsom lokala informationsblad och samarbete med länets intresseorganisationer.

En annan aspekt är att det är en stor skillnad över landet hur stor tillgången är på rådgivare och konsulter. Administreras medlen till kompetensutveckling centralt från Jordbruksverket finns det en risk att större delen av medlen går till de områden som har tätt med rådgivare och konsulter. Det skulle starkt missgynna delar av Sverige där det saknas eller är brist på rådgivare, konsulter och annan kompetens inom lantbruk och trädgård.

Inom vissa kompetensområden är målgruppen liten. Då är det bra att samordning sker mellan närliggande län för att få ett effektivt utnyttjande av resurserna. Det finns redan idag ett väl utvecklat samarbete mellan länen för att uppnå detta

Det behövs också ny inriktning för en ny generation lantbrukare, de som förutom att vara effektiva producenter även ska leda större och växande företag med ett antal anställda och ha en aktiv marknadsbevakning, en stor skillnad mot för bara något tiotal år sedan.

Beslutande i detta ärende har varit länsöverdirektör, Magdalena Bosson, efter föredragning av landsbygdsdirektör, Ulrika Geber. Deltagande har varit Anders Larsson, enheten för lantbruksfrågor och Malin Langenfors, enheten för länsveterinärer.

Magdalena Bosson

Ulrika Geber